

**jaarverslag 2023** De Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK) houdt zich sinds 1995 bezig met projecten op het gebied van het beheer en behoud van hedendaagse beeldende kunst. Doel is het ontwikkelen van 'good practice' waarvan alle belanghebbenden profijt kunnen hebben. Dit gebeurt in samenwerkingsverbanden met collectiebeheerders, conservatoren en restauratoren. Hierbij komen vragen uit het veld aan de orde over uiteenlopende problemen. Het gaat om zowel materiaaltechnische als ethische vraagstukken.

over SBMK



projecten



projecten



activiteiten



activiteiten



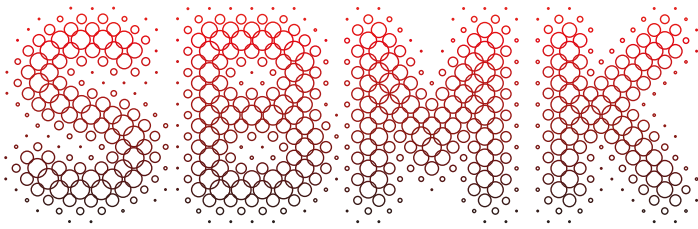
activiteiten



publiciteit



activiteiten



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

## voorwoord

Na de corona-periode konden de activiteiten van SBMK weer zonder problemen 'live' plaatsvinden. Het is eens te meer duidelijk geworden hoe groot de meerwaarde daarvan is. Het Project Fotografie is succesvol afgesloten na drie jaar en er zijn twee nieuwe projecten in voorbereiding. Hierover vindt u meer informatie in dit jaarverslag, naast alle andere activiteiten zoals de introductiedag, de kennisdag *Contemporary Art: Who Shares?* en de bijeenkomsten van het Platform Conserveringsvraagstukken.

Voor het SBMK bestuur was 2023 een woelig jaar met veel wisselingen in bestuur en stuurgroep vanwege de afloop van de termijnen. We hebben afscheid genomen van de voorzitter en twee bestuursleden: Stijn Huijts (Bondefanten), Maarten Schut (KennedyVanderLaan) en Ludo van Halem (Rijksmuseum). We hebben hun opvolgers met plezier verwelkomd: Brigitte Spiegeler (HeffelsSpiegeler), Anna Bülow (Stedelijk Museum Amsterdam). Ondergetekende is benoemd tot nieuwe voorzitter.

De stuurgroep heeft afscheid genomen van Marije Verduijn (Centraal Museum), Tatja Scholte (RCE) en Beatrice von Bormann (Stedelijk Museum Amsterdam), die een waardige opvolging hebben gekregen met Cindy Zalm (Wereldmuseum), Vivian van Saaze (RCE) en Samuel Saelemakers (Middelheimmuseum).

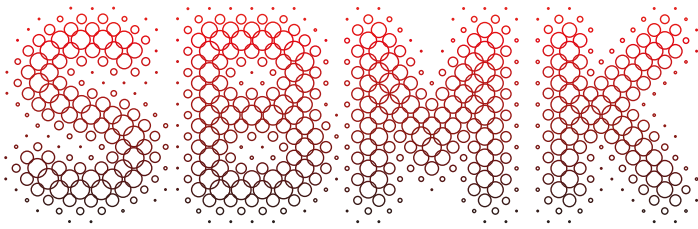
Daarnaast was er de keuze van de beoogd opvolger van de coördinator voor een andere baan. Gelukkig hebben we Ariëne Boelens bereid gevonden om Ilka van Steen op te volgen en samen met Paulien 't Hoen het coördinatorschap ad interim op zich te nemen.

We danken degenen die weg gegaan zijn voor hun inzet in de afgelopen jaren en wensen de nieuwkomers veel succes en vooral ook plezier bij de SBMK!

We koersen dit jaar af op een bijzonder jubileum jaar. In 2025 vieren we ons dertigjarige jubileum waarbij we zonder schroom kunnen vaststellen dat we zoveel hebben bijgedragen aan best practices en een enorme impuls hebben geven aan de professionalisering van alles wat te maken heeft met het behoud en beheer van moderne en hedendaagse kunst. Maar we kunnen ons ook afvragen waar we over 25 jaar willen staan. Wie zijn we dan in de sterk veranderende wereld? Met name over de toegang tot de collecties worden vragen gesteld en de spanning tussen het tonen van werk en de enorme inzet van specialistische mensen die dat vraagt, kan tot spanningen leiden. Het uitleggen van het waarom, voor wie en de juiste weging van de maatregelen zullen belangrijker worden in een steeds assertievere wereld. Ik kijk er persoonlijk enorm naar uit om me voor deze vraagstukken te gaan inzetten.

**Bart Rutten**

Voorzitter SBMK-bestuur



voorwoord

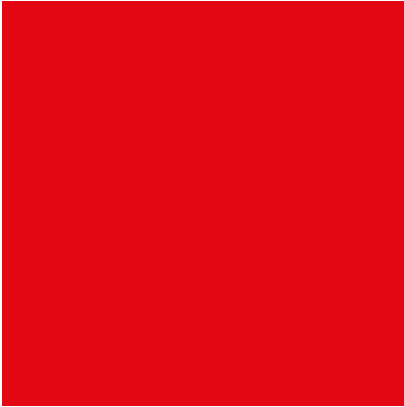
**projecten & activiteiten**

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

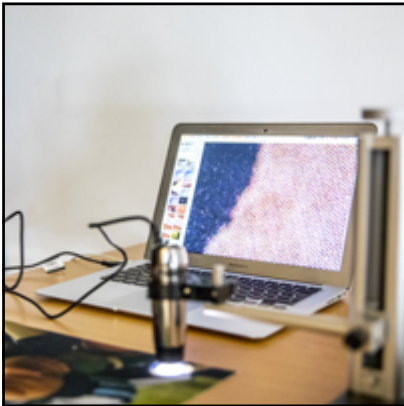


## projecten & activiteiten

### Projecten

#### Project Collectiekennis 2.0 / Fotografie

Het driejarige Project Fotografie is gericht op de preventieve conservering van de grote, kwetsbare groep moderne fotografische kunstwerken in museale collecties. Doel van het project is om de kennisachterstand over moderne fotografie bij musea weg te werken. 2023 is het derde en laatste jaar van het project. In dit jaar organiseren we de drie laatste series fotopraktijkdagen en ronden we de werkzaamheden af van de werkgroepen 'terminologie in registratiesystemen' & 'acquisitie'.



SBMK werkt samen met zestien collecties binnen dit project om hun medewerkers op te leiden en onderzoek te doen naar hun eigen collecties. De Universiteit van Amsterdam (UvA) en de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) zijn onderzoekspartners binnen het project. Het project is gebaseerd op het succesvolle Project Plastics - Collectiekennis 2.0 en omvat gelijksoortige componenten. Een daarvan is het onderzoek naar een direct toepasbare methode voor het uitvoeren van (fotocollectie)surveys, inclusief een website en digitale identificatie tool.

Om de inhoudelijke website te vullen die de identificatie tool ondersteunt zijn verschillende onderzoeken en werkgroepen opgezet. Ook is een sample set ontwikkeld. Naast het onderzoek richt het project zich op het opleiden en onderwijzen van medewerkers van alle projectpartners. Hiervoor bieden we fotopraktijkdagen aan, die ook toegankelijk zijn voor andere geïnteresseerden. De fotopraktijkdagen bestaan uit een driedaagse workshop en zeven identificatiedagen in één van de collecties die partner zijn van het project, verzorgd door specialist en onderzoeker Kayleigh Kunst - van der Gulik (SBMK) onder leiding van fotorestaurator Clara von Waldthausen (UvA).

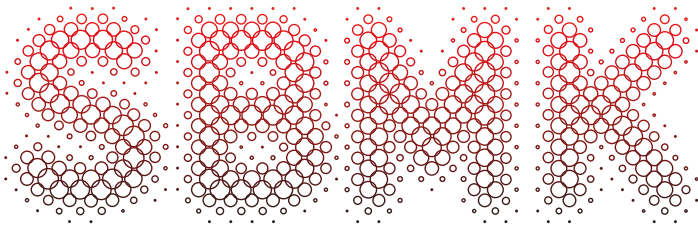


#### Fotopraktijkdagen 2023

In 2023 hebben Huis Marseille, Stedelijk Museum Amsterdam en Het Nieuwe Domein de collecties laten onderzoeken binnen de laatste serie Fotopraktijkdagen van de dertien. In 2023 namen ongeveer zestig personen deel aan deze praktijkdagen, waaronder medewerkers van de deelnemende musea.

Bij Huis Marseille werden de werken o.a. in het gloednieuwe depot van Imming geïdentificeerd. De collectie van Huis Marseille is zeer veelzijdig en heeft o.a. ook veel hedendaagse inkjetprints. Omdat de samenstelling van inkjetpapier en -inkten aan patenten onderhevig is, is er doorgaans niet veel informatie over beschikbaar. Hierdoor is het moeilijk om kwetsbaarheden en houdbaarheid in te schatten. Bovendien zoeken fabrikanten van deze materialen naar manieren om de esthetiek van analoge (kleuren) fotografie te benaderen, waardoor het bij de modernste varianten heel moeilijk is om inkjet prints en analoge foto's op basis van visuele observaties te onderscheiden. In de collectie van het Stedelijk Museum zijn





voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

technieken te vinden die niet veel voorkomen. Hieronder twee complexe kleurenprocedés waarin de kleuren één voor één op de papieren drager aangebracht worden via een soort fotografische reliëfs, zoals de fresson-drukken van Paul de Nooijer. Ook de iconische dye transferdrukken van William Eggleston, één van de eerste kunstfotografen die de kleurenfotografie omarmde, was hier te vinden.

In Sittard bij Het Nieuwe Domein werden experimentele werken bekeken, zoals een grote hand-ingekeurde foto en een bijzonder fotogram van Ulay & Abramovic, dat na de belichting handmatig is ontwikkeld met chemicaliën.

Ook deze serie fotopraktijkdagen vormden weer niet alleen voor de deelnemers van de workshop, maar ook voor het fototeam zelf een goede training.

### Werkgroepen terminologie in registratiesystemen & acquisitie

Binnen het Project Fotografie zijn drie werkgroepen actief. De werkgroep Terminologie richt zich op (nieuwe) voornamelijk Nederlandse fotografie termen. De werkgroep Terminologie en registratiesystemen houdt zich bezig met het toegankelijk maken van de termen in de bestaande museale registratiesystemen. Besloten is om de Nederlandse termen te borgen in de Cultuurhistorische Thesaurus (CHT) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en daarbij een Engelse vertaling aan te bieden. De nieuwe Engelse fotografie termen worden toegevoegd aan de Art and Architecture Thesaurus (AAT) van The Getty Institute en daarbij worden ook de Nederlandse termen aangeboden. Esther Scholtes (SBMK) heeft zich ingezet om alles op de juiste plek te zetten in de CHT, en de termen aan te leveren op de manier zoals de AAT dat wenst. De Nederlands/Vlaamse AAT-werkgroep buigt zich over de toevoeging aan de AAT.

De werkgroep Acquisitie werkt aan een checklist die museummedewerkers kunnen gebruiken bij het aankopen van fotowerken van fotografen of galeries. Hierin zijn ook onderwerpen als copyright en licht opgenomen.

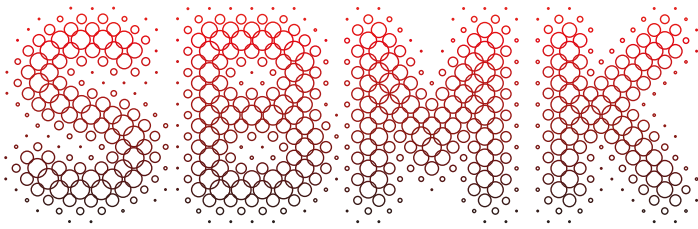
### Bijeenkomst projectpartners

Op donderdagmiddag 9 maart 2023 vond de tweede terugkomdag van Project Fotografie - collectiekennis 2.0 plaats in werkgebouw 't Veem in Amsterdam. De onderzoeksresultaten van het fototeam en de drie werkgroepen werden hier gepresenteerd. Ook testten de 25 aanwezigen, vertegenwoordigers van de 13 partners in het project, de online Fotografie Identificatie Tool.

### Fotografie Identificatie Tool

In 2023 krijgt niet alleen de beslisboom voor het identificeren van procedés, dragers en afwerkingen meer handen en voeten, ook wordt er achter de schermen veel geschreven, gefotografeerd en onderzocht.





voorwoord

**projecten & activiteiten**

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

De studenten van de UvA onderzochten o.a. de gevolgen van glasdegradatie, schimmel op foto's, en oplosmiddelen op inkjetdrukken. Suk Fong Chun (SBMK) fotografeerde de samples van de SBMK - Fotografie Sample Set ter ondersteuning van de procedé-beschrijvingen.

Kayleigh Kunst - van der Gulik en Esther Scholtes beschreven de verschillende procedés, dragers en afwerkingen en voorbeeldwerken, ter inspiratie, verduidelijking van procedés, zeldzame procedés en variaties, afwerkingstechnieken en conserveringsproblematiek.

De mee-denkblik van alle deelnemers (ook van vorige jaren) tijdens de Fotopraktijkdagen, Partnerbijeenkomst en fototeam was onmisbaar tijdens het opstellen van de beslisboom. Kayleigh Kunst - van der Gulik en Ariëne Boelens werden vaak op de proef gesteld met: waarom de vraag zo was ingestoken of zo was geformuleerd van de Fotografie Identificatie Tool.

### Publiciteit Project

In 2023 heeft Project Fotografie op verschillende manieren publieke aandacht gekregen. Tijdens de jaarlijkse gezamenlijke kennisdag van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Nederlandse Museum Vereniging met thema: 'Collecties in beweging' presenteerde Kayleigh Kunst-van der Gulik, Esther Scholtes en Paulien 't Hoen het project. Ook gaven zij workshops zodat deelnemers konden kennismaken met de digitale Fotografie Identificatie Tool.

Online gaf Clara von Waldthausen een lezing over het project op de 'Conferentie American Institute for Conservation (AIC) Photographic Materials Group', Austin, Texas.

Sanneke Stigter lichtte namens de SBMK op 11 augustus 2023 het Project Fotografie toe tijdens het Symposium Future Talks in het Die Neue Sammlung – The Design Museum, München.

In september lichtte Clara von Waldthausen haar eigen onderzoek, binnen het project, toe tijdens ICOM-CC in Valencia. En presenteerde zij namens Kayleigh Kunst – van der Gulik het onderzoek naar fotolinnen: 'A characterisation of photo linen: Defining an atypical gelatine silver developing-out material'. En ook dit jaar stond het fototeam voor de laatste keer op de vintage beurs in Amsterdam.

Tot slot presenteert Clara twee onderzoeken op de IADA conferentie in Halle en Leipzig voor papier- en fotorestauratoren:

'Making Gilbert & George: investigation upon G&G's working methods and materials' en 'Image or object. Understanding the values of the analogue fine-art photography'.

In november vindt het Eindsymposium in FOMU plaats, daarover op pagina 7 meer.



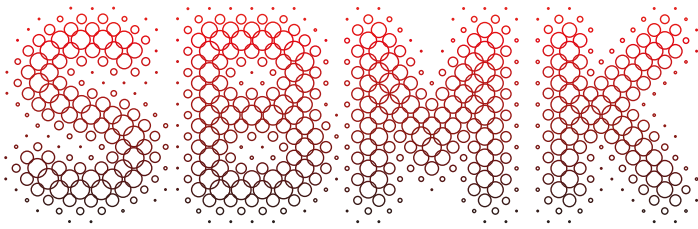
Project Fotografie -  
Partnerdag 2023



Kennisdag 'Collecties in  
beweging'



Future Talks 2023



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

## Activiteiten

### Vorbereiding mogelijk nieuw project

DONDERDAG 9 MAART 2023 & WOENSDAG 7 JUNI 2023

Op basis van de verkenning 'Zorgen voor de Toekomst van Moderne en Hedendaagse Kunst in Nederland' van de RCE en SBMK hebben we twee rondetafelgesprekken gevoerd met 27 deelnemers van 16 organisaties\*. Twee grote onderwerpen kwamen hieruit naar voren: 'de omgang met digitale kunst' en 'meerstemmigheid, diversiteit en inclusie in conservering en restauratie van moderne en hedendaagse kunst'. De uitwerking van het onderwerp digitale kunst is overgedragen aan LI-MA. Een van de concrete acties die hieruit is voortgekomen is een brief aan de staatssecretaris en de Raad voor Cultuur om de zorg over de toekomst van digitale kunst. Deze is geschreven in overleg met LI-MA, NDE en RCE.

Het thema 'meerstemmigheid, diversiteit en inclusie' vraagt wat meer tijd om uit te kristalliseren. Dominante waardesystemen, standaarden, protocollen, hiërarchieën en werkwijzen zijn niet langer vanzelfsprekend en worden in het museum en daarbuiten ter discussie gesteld. Waar conservering zich aanvankelijk met name richtte op het materiele en technische beheer van collecties, wordt de betekenis van 'behoud en beheer' nu steeds pluriformer.

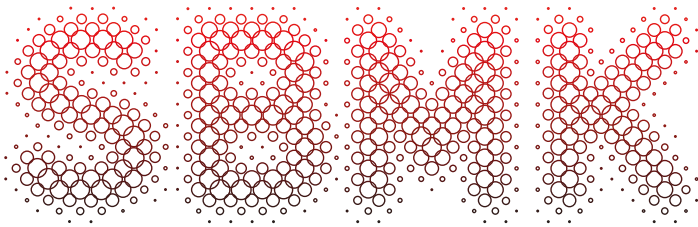
Tijdens de rondetafelgesprekken met SBMK-partners verkennen we in hoeverre deze ontwikkelingen impact hebben op het werkveld dat vertegenwoordigd wordt door de SBMK in termen van collectiemanagement en conservering van moderne en hedendaagse kunst. Behalve het inventariseren van de huidige gevoelde impact, zijn we ook benieuwd of het conserveringsveld meer proactief een rol zou willen en kunnen spelen in deze ontwikkelingen? Wat zijn de noden? Waar is behoefte aan?

Er is behoefte aan het verder ontwikkelen van een conceptueel kader van conservering als 'bescherming en behoud' naar 'care' die recht doet aan actuele ontwikkelingen in de kunstpraktijk, maar ook in relatie tot bredere maatschappelijke en museale ontwikkelingen, zoals: meerstemmigheid, diversiteit en inclusie, participatie, dekolonialisatie, klimaatneutraal werken en ontzamelen. Dit conceptuele kader kan als een verandering in de rol van het museum van 'cipier' naar 'host' worden beschouwd. Sommige instellingen en kunstenaars experimenteren juist met een perspectiefwissel: van het museum als host waar de kunst te gast is (en zich moet aanpassen aan bestaande institutionele systemen, structuren en praktijken) naar het kunstwerk / praktijk als host die het museum uitnodigt om een relatie aan te gaan met het werk volgens de voorwaarden van het werk / de kunstenaarspraktijk. Het thema dat we uit willen werken is: *Conflicterende waardesystemen en reflectie op beheer en behoud in termen van 'care'*.

RCE wil een pilotproject starten in 2024 met een aantal case studies om de ontwikkeling van het project te ondersteunen en richting te kunnen geven.



\*Amsterdam Museum  
Frans Hals Museum  
Museum Boijmans Van Beuningen  
RABO kunstcollectie  
RCE Collecties  
Stedelijk Museum Amsterdam  
Nederlands Fotomuseum  
FOMU  
Stichting Restauratie Atelier  
Limburg | SRAL  
Universiteit van Amsterdam  
LI-MA  
Krötter-Müller Museum  
Van Abbemuseum  
Centraal Museum  
De Nederlandse Bank  
Wereldmuseum



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

## Contemporary Art: Who Shares?

DINSDAG 18 APRIL 2023, Museum De Pont

Het delen en borgen van kennis rond moderne en hedendaagse kunstconservering stond centraal tijdens het SBMK-symposium 'Modern Art: Who Shares?' begin 2020. Daarna volgde het onderzoek 'Zorgen voor de Toekomst van Moderne en Hedendaagse Kunst in Nederland' (pdf) van de RCE en SBMK uit 2021. Beide onderdelen bevestigde het belang van het onderwerp. Want wat gebeurt er met de kennis van de collectiebeheerder die met pensioen gaat, of de kennis van een langdurig zieke of de registrator, conservator of restaurator die opeens ergens anders gaat werken? Hoe zorg je dat de kennis van deze vertrekkende collega's niet verloren gaat?

In dit kader organiseerde SBMK samen met Bureau Raadsaam Erfgoedprojecten een aantal online workshops in coronatijd. Hierop volgden fysieke werkdagen voor de deelnemers. In 2023 is de kennisdag *Contemporary Art: Who Shares?* in Museum De Pont bedoeld voor nieuwe mensen, die nog niet hebben deelgenomen aan de workshops.

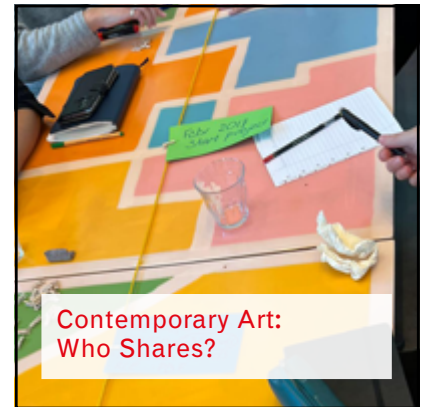
De focus van deze kennisdag ligt op de bewustwording van kennisoverdracht. Want wordt er eigenlijk kennis overgedragen in de organisatie, en welke kennis is essentieel en moet daardoor bewaard blijven? We bespreken wat we onder kennis verstaan en kijken hoe we de huidige situatie kunnen inventariseren door middel van een risicoanalyse.

De tweede stap is kennis delen. We kijken gezamenlijk naar tools om deze kennis te delen. In deze stap wordt de belangrijke kennis die in de organisatie aanwezig is toegankelijk gemaakt voor anderen. Het lastige aan deze stap is dat kennis een onderhandelingsproces is, mensen hebben een vrije keuze om wel of niet te participeren.

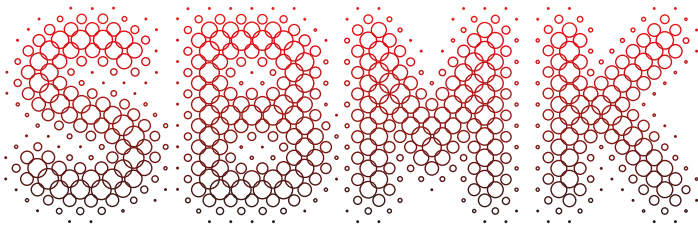
De laatste stap is het vastleggen van kennis in bijvoorbeeld een database of een blog. Er zijn vele manieren om kennis vast te leggen, gekeken moet worden naar de behoefte van de organisatie om vervolgens de essentiële kennis op te slaan, en toegankelijk te maken om deze kennis te behouden voor de toekomst. Daarnaast ligt de focus op het creëren van een duurzame kennisstroom in de organisatie. De overdrachtsvormen die zijn gebruikt in het kennistrject moeten een inbedding krijgen in het museum, met een natuurlijke kennisstroom als gevolg.

Deelnemers bereiden voor hun komst de volgende vraag voor: Wat zijn de grote uitdagingen omtrent kennis binnen jouw organisatie?

Het was een zeer leerzame bijeenkomst waarin deelnemers concrete handvatten kregen om zelf aan de slag te gaan met kennisdeling en kennisborging. Zo zijn er vijftig vragen vastgelegd over specifieke thema's als algemene achtergronden, netwerk, informatiebronnen, bijzondere leermomenten en uitdagingen/kansen voor de toekomst. Deze vragen zijn ook te gebruiken bij een andere vertrekkende collega en zijn online beschikbaar op de website van SBMK. Ook hebben de deelnemers kennism gemaakt met de projectreconstructie. Dit is een snelle, praktische







voorwoord

**projecten & activiteiten**

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

methode om inzicht te krijgen in verloop, hobbels en hoogtepunten van een project dat is afgerond. De enthousiaste en betrokken deelnemers waren afkomstig van Collectie Erasmus MC, Boijmans Van Beuningen, Frans Halsmuseum, FOMU en het Wereldmuseum.

### SBMK-introductiedag

**VRIJDAG 26 JUNI 2023, Depot Museum Boijmans Van Beuningen**

Na drie annuleringen vanwege COVID-19 vond in 2023 eindelijk de introductiedag plaats in het Kröller-Müller Museum. Negen enthousiaste deelnemers waren aanwezig van Van Abbemuseum, LI-MA, Stedelijk Museum Breda, Middelheimmuseum en Bonnefanten. Deelnemers kregen tijdens de dag uitleg over het ontstaan en de werking van SBMK. Daarnaast vertelde restaurator Susanne Kensche van het Kröller-Müller Museum over haar veelzijdige werkzaamheden in een museum waar veel kunst buiten staat. Deelnemers voerden praktijkopdrachten uit, zoals het afnemen van een fictief interview met een kunstenaar en het bespreken van een eigen casus. Hierbij gingen we samen het museum en de beeldentuin in. Het was fijn om na twee jaar weer een introductiedag te organiseren en collega's van nieuwe partners of nieuwe collega's bij bestaande partners voor het eerst te ontmoeten.



### Voorbereiding mogelijk nieuw project 'glas'

**VRIJDAG 10 NOVEMBER**

Met een groep experts van RCE, Stichting Vrijglas en zelfstandige glasrestauratoren hebben we gepraat over de behoeftes die er zijn op het gebied van kennisdeling en de mogelijkheden die een project Collectiekennis 2.0 -glas hiervoor zou kunnen bieden. Partnermusea van SBMK vinden het interessant. Het zou een kort project moeten worden van een jaar, waarvoor we geld aan kunnen vragen bij E-RIHS als de call Roerend Erfgoed uitgaat in de loop van volgend jaar.

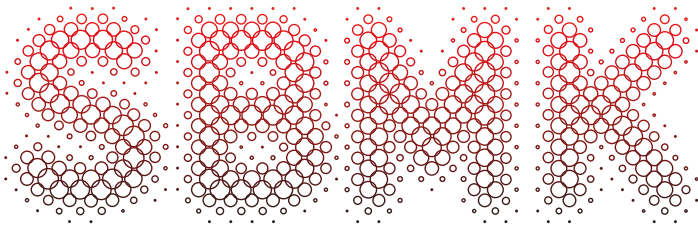
### Eindsymposium Project Fotografie

**VRIJDAG 24 NOVEMBER 2023, FOMU, Antwerpen**

Eind 2023 viert SBMK de voltooiing van het driejarige 'Project Fotografie - Collectiekennis 2.0'. Tegelijkertijd sluit FOMU zowel het 'Gevaert Papierproject' als het 'GIVE-glasplatenproject' af. FOMU en SBMK bundelden daarom de krachten in een gezamenlijk eindsymposium.

Hier stonden zowel hedendaagse, moderne fotografie als glasplaat-procedés centraal. Een ieder van het SBMK-fotototeam presenteerde de bevindingen en uitkomsten van Project Fotografie. We deelden de uitkomsten van de werkgroepen Terminologie, Terminologie in Registratiesystemen en Acquisitie. Presenteerden we verschillende onderzoeken, deelden we de verschillende bevindingen van de fotopraktijkdagen en toonden we de resultaten in de Fotografie Identificatie Tool. FOMU presenteerde de ontsluiting van zowel 180.000 fotografische glasplaten als de omvangrijke historische papiercollectie van Agfa-Gevaert.





voorwoord

**projecten & activiteiten**

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

De dag startte plenair met de presentatie van de drie projecten. Na de lunch volgen parallelle werksessies van een uur. Waaronder een werksessie met de beslisboom van de Fotografie Identificatie Tool en een werksessie conserveringsvraagstukken rondom het kunstwerk van David Helbich (zie volgende activiteit).

### Platform Conserveringsvraagstukken bijeenkomst - David Helbich

VRIJDAG 24 NOVEMBER 2023, FOMU, Antwerpen

Het Eindsymposium Project Fotografie bevatte 's middags een aantal werksessies. Één daarvan was de Platformbijeenkomst over 'Belgian Solutions', 2021, David Helbich. Het kunstwerk bestaat uit foto's verspreid over verschillende sociale netwerken en heeft een interactief aspect doordat iedereen foto's kan insturen die David Helbich cureert.

FOMU vraagt zich af hoe het werk kan blijven voortbestaan als levend erfgoed wanneer de actieve aanwezigheid van de kunstenaar in de toekomst ontbreekt. Kan en mag het werk online zichtbaar en actief gehouden worden zonder David Helbich?

Zijn er misschien verschillende statussen van het project nodig om het goed te kunnen conserveren en presenteren? Online en dynamisch (actief) naast offline en statisch (passief/inactief)? Een groep van geïnteresseerden en experts bogen zich met Helbich zelf over deze vragen en voerden een constructief gesprek. Een medewerker van FOMU maakte een verslag waarmee het museum verder kan.

### Platform Conserveringsvraagstukken bijeenkomst 'Tentje', 1997, Tom Claassen

MAANDAG 11 DECEMBER 2023, Stedelijk Museum Breda

Stedelijk Museum Breda heeft een aantal werken van Tom Claassen (Breda). Twee werken namelijk 'Tentje', 1997 en 'Zonder Titel' (Bos), 1996 kunnen niet op zaal worden getoond vanwege de conditie.

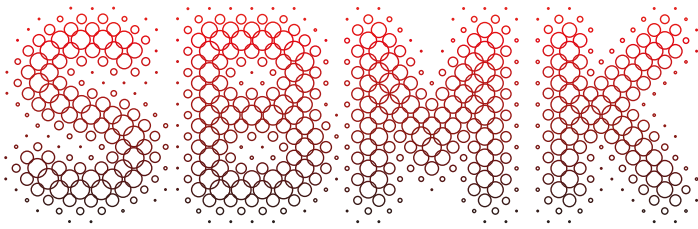
Zestien deelnemers, inclusief de kunstenaar zelf, namen deel aan het gesprek. Marjolein van de Ven lichtte de collectie van het Stedelijk Museum Breda eerst toe om vervolgens de vragen rondom de twee werken te stellen en de werken te tonen. De twee werken hadden verschillende vraagstukken, zo had 'Zonder Titel' (Bos) jaren in de openbare ruimte gestaan met de nodige beschadigingen tot gevolg en kwamen bij 'Tentje' vooral de vragen rondom het maakproces en de materialisering aan bod. De aanwezigheid van Tom Claassen zelf was van grote toegevoegde waarde. Interessant was dat het museum dacht de werken eigenlijk niet meer getoond zouden kunnen worden, terwijl de restauratoren in de groep hier veel optimistischer over waren. Er zijn verschillende scenario's ontwikkeld.



Platformbijeenkomst  
'Belgian Solutions',  
David Helbich



Platformbijeenkomst  
'Tentje', Tom Claassen

[voorwoord](#)[projecten & activiteiten](#)[SBMK-netwerk](#)[beleid](#)[organisatie](#)[jaarrekening 2023](#)

## SBMK partners

[Akzo Nobel Art Foundation](#)[Amsterdam Museum](#)[Bonnefanten](#)[Centraal Museum](#)[De Domijnen](#)[EYE Film Instituut](#)[FOMU](#)[Frans Hals Museum | De Hallen](#)[Het Nieuwe Instituut](#)[Huis Marseille](#)[Kröller-Müller Museum](#)[Kunstmuseum](#)[Middelheimmuseum Antwerpen](#)[Museum Boijmans Van Beuningen](#)[Museum de Fundatie](#)[Museum De Pont](#)[Mu.Zee Oostende](#)[Nationaal Museum van](#)[Wereldculturen](#)[Nederlands Fotomuseum](#)[Rabobank Kunstcollectie](#)[Rijksdienst Cultureel Erfgoed](#)[Rijksmuseum Amsterdam](#)[Rijksmuseum Twenthe](#)[RKD Nederlands Instituut voor](#)[Kunstgeschiedenis](#)[Schunck\\*](#)[Stedelijk Museum Amsterdam](#)[Stedelijk Museum Breda](#)[Stichting Restauratieatelier](#)[Limburg | SRAL](#)[Van Abbemuseum](#)

## zzp-ers & particulieren

[van Aubel van Rooijen](#)[Sjaak Hazeleger](#)[Nancy Knaap](#)[Floor Meijboom](#)[Miriam Windhausen](#)

## SBMK-netwerk

### Partners en financiering

De SBMK financiert haar overheadkosten met de bijdragen van haar partners, momenteel een groep van 35 organisaties per 31 december 2023. Als partner van de SBMK, met een jaarlijkse bijdrage aan de stichting, hebben zij gratis toegang tot de meeste activiteiten. Dit geldt ook voor de bestuurs- en stuurgroepleden. Voor instellingen die 4080 euro per jaar bijdragen (op basis van een omzet boven zes miljoen euro), geldt dit voor drie medewerkers per activiteit. Instellingen en privé-verzamelaars die een bijdrage van 1530 euro per jaar betalen (met een omzet lager dan zes miljoen euro), mogen twee medewerkers gratis deelnemen. Individuele partners betalen 255 euro per jaar voor gratis deelname aan reguliere SBMK-Activiteiten en SBMK-Alumni 102 euro. Voor de financiering van specifieke, grootschalige projecten worden fondsen geworven.

De financiële administratie van de stichting was in 2023 ondergebracht bij administratiekantoor Berlo en Nijmeijer, 's-Hertogenbosch.

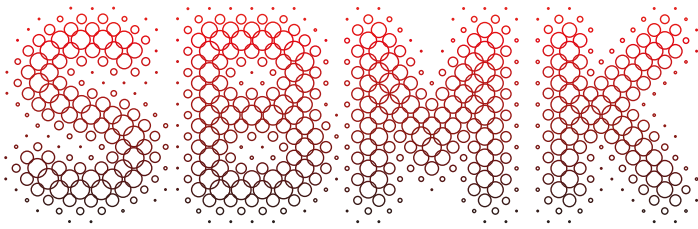
### Intentieverklaring langdurige partners

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Universiteit van Amsterdam en het media art platform LI-MA zijn al geruime tijd betrokken bij onze stichting. Wij hebben samen met deze organisaties een intentieverklaring opgesteld en ondertekend waarin is afgesproken dat zij ook in de toekomst nauw verbonden blijven bij onze stichting. Dit houdt in dat er altijd medewerkers van Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed | RCE, Universiteit van Amsterdam | UvA en LI-MA in de stuurgroep van SBMK zullen zitten. LI-MA en de UvA leveren geen financiële bijdrage, zij dragen bij door middel van stuurgroepleden, advies en actieve bijdragen aan studiedagen. Deze bijdrage is door de intentieverklaring vanaf 2023 op een duurzame manier gegarandeerd.

### Communicatie

#### Website

De website is de centrale plek waar alle informatie over en van de SBMK te vinden is. Zoals een jaaragenda, het overzicht van alle lopende projecten en activiteiten, alsmede het archief hiervan. Naast deze informatie zijn ook de door SBMK ontwikkelde besluitvormingsmodellen, contracten, registratiemodellen (voor zowel kunstenaars als musea) vrij toegankelijk. Ook de Plastic Identificatie Tool is op de website te vinden en vanaf najaar 2023 de Fotografie Identificatie Tool. Op de website kunnen geïnteresseerden zich via aanmeldformulieren inschrijven voor activiteiten.



voorwoord

projecten & activiteiten

**SBMK-netwerk**

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

### **Nieuwsbrief**

SBMK brengt drie of vier keer per jaar een digitale nieuwsbrief uit met aankondigingen van activiteiten, korte verslagen van afgeronde activiteiten, en een column van een vertegenwoordiger van een partner-instelling. De nieuwsbrief stelt ons in staat om op een directe manier te communiceren met onze achterban. In 2023 zijn drie nieuwsbrieven uitgebracht.

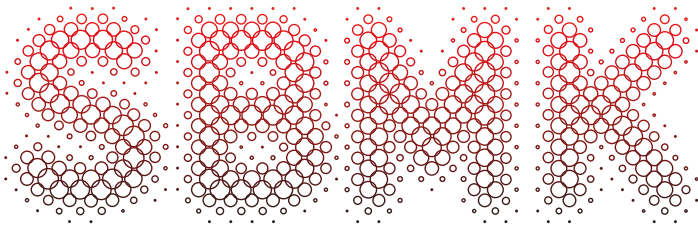
[>> naar nieuwsbrieven](#)

### **Sociale media**

SBMK is actief op LinkedIn. Een LinkedIn-pagina werkt als een digitaal professioneel netwerk, daarom is dit platform bij uitstek geschikt voor de stichting. Een van de doelstellingen van SBMK is een 'nauwe betrokkenheid bij het onderhouden van een internationaal kennis- en informatienetwerk voor uitwisseling van expertise over het behoud van moderne kunst in de breedst mogelijke zin.' Een locatie waar gelijkgestemden elkaar kunnen vinden, sluit hierbij aan. Eind 2023 heeft SBMK ruim 820 actieve volgers op LinkedIn.

[>> LinkedIn](#)





voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

**beleid**

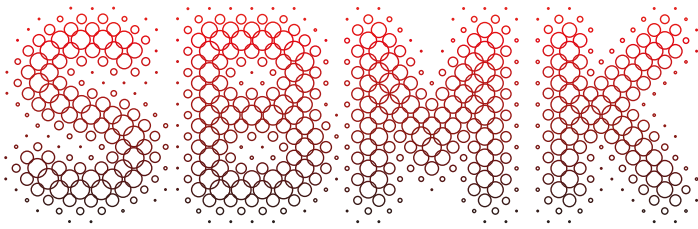
organisatie

jaarrekening 2023

## Beleid

### Beleidsplan 2023-2026

In 2021 evalueerden we het beleidsplan 2018-2022 met de conclusie dat we veel verwezenlijkt hebben van de ideeën en activiteiten die we voor de afgelopen vier jaar voor ogen hadden. Vervolgens schreven we een nieuw beleidsplan voor de periode 2023-2026, op basis van de verkenning uitgevoerd door SBMK en RCE eind 2021. Hierbinnen formuleerden we vier grote thema's voor de komende jaren: diversiteit en inclusie, continuïteit en duurzaamheid, kennisdeling en kennisborging, collectiemanagement en veranderende (kunst)praktijk. Het beleidsplan beschrijft hoe de stichting binnen deze thema's de niches wil opzoeken waarin zij een bijdrage kan leveren aan het veld. SBMK kan als platform nieuwe onderwerpen adresseren en discussie entameren, of samen met partners specifieke onderwerpen aanpakken. Het beleidsplan gaat in op het belang van object-based en proces-based programmeren. Want hoewel de procesgerelateerde vraagstukken toenemen, heeft het materiaaltechnische aspect nog steeds aandacht nodig. SBMK wil als lerende organisatie stappen maken in zowel de eigen organisatie als in samenwerkingsverbanden en activiteiten, in lijn met de vier brede thema's.



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

**organisatie**

jaarrekening 2023



## organisatie

### Algemeen

SBMK is in 1995 gestart als een samenwerkingsverband tussen de negen musea van het miniconvent en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Inmiddels is de stichting uitgegroeid tot een actief netwerk voor conservering van hedendaagse kunst waarbij vele grote en kleine partijen betrokken zijn. Centraal staat de professionalisering van het vakgebied door kennisuitwisseling, discussie en theorievorming in een (inter)nationaal verband. SBMK ontwikkelt 'good practice' voor alle belanghebbenden, op basis van vragen uit het veld. De stichting bundelt krachten en werkt samen met collectiebeheerders, conservatoren, restauratoren en wetenschappers. De organisatie bestaat uit bestuur, stuurgroep en coördinator.

SBMK is in 1995 statutair ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Naast de statuten beschikt de stichting over een huishoudelijk reglement. Hierin zijn de samenstelling van bestuur en stuurgroep opgenomen, de functies, de zittingstermijnen en de procedure voor toetreding van nieuwe leden. Daarnaast kent het reglement richtlijnen voor het aantal bijeenkomsten en maatregelen bij langdurige afwezigheid.

De SBMK is bereikbaar via:  
Hertogstraat 5, 5211 AN 's-Hertogenbosch  
T 06 53 58 67 12 | E [info@sbmk.nl](mailto:info@sbmk.nl) | [www.sbmk.nl](http://www.sbmk.nl)

### Bestuur

Het bestuur volgt de beginselen van deugdelijk bestuur en 'best practice' bepalingen met betrekking tot cultural governance zoals vastgelegd in de de Governance Code Cultuur. De Governance Code Cultuur geeft richtlijnen voor goed, verantwoord en transparant bestuur van en door culturele instellingen en richtlijnen voor toezicht daarop.

Het bestuur vergaderde vier keer in 2023: 30 januari 2023, 17 april 2023, 19 juni 2023 en 9 oktober 2023.

[> nevenfunties bestuur \(pdf\)](#)

[> termijnen bestuur \(pdf\)](#)

### bestuur (ultimo 2023):

#### **Bart Rutten**

voorzitter bestuur (sinds juni 2023)  
Directeur Centraal Museum

#### **Annelies Meuleman**

penningmeester (sinds 2020)  
Zakelijk directeur Drents Museum

#### **Brigitte Spiegeler**

secretaris (sinds juli 2023)  
Advocaat Partner en oprichter  
Heffels Spiegeler Advocaten &  
beeldend kunstenaar

#### **Maarten van Bommel** (sinds 2015)

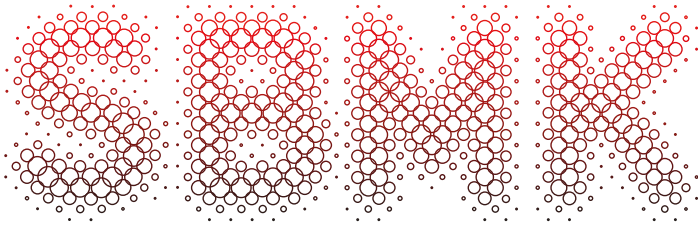
Hoogleraar conservering en  
restauratie Universiteit van  
Amsterdam | UvA

#### **Anna Bülow** (sinds 2023)

Hoofd Collectiebeheer Stedelijk  
Museum Amsterdam

#### **Heidi Vandamme** (sinds 2019)

Specialist in culturele  
communicatie, marketing, PR  
& management, Bureau Heidi  
Vandamme



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

**organisatie**

jaarrekening 2023

### Stuurgroep

De Stuurgroep bestaat uit restauratoren en conservatoren van diverse Nederlandse musea. De stuurgroep ontwikkelt ideeën, initieert projecten en zorgt dat ze uitgevoerd worden.

De stuurgroep vergaderde vier keer in 2023: op 16 januari 2023, 3 april 2023, 5 juni 2023, 2 oktober 2023.

[> termijnen stuurgroep \(pdf\)](#)

### Coördinatie

Het SBMK-team bestaat uit coördinator Paulien 't Hoen (sinds 2004), assistent-coördinator Ilka van Steen (sinds 2019) en ontwerper Ariëne Boelens (sinds 2005).

### stuurgroep (ultimo 2023):

**Nicole Delissen** voorzitter  
stuurgroep (sinds 2019)  
Bureau voor museaal management,  
projecten & advies

**Saskia van Kampen** (sinds 2014)  
Conservator moderne &  
hedendaagse kunst, Museum  
Boijmans Van Beuningen

**Susanne Kensche** (sinds 2016)  
Restaurator moderne kunst en  
sculptuur, Kröller-Müller Museum

**Vivian van Saaze** (sinds 2023)  
Universitair docent Arts and social  
sciences Universteit Maastricht  
en senior specialist moderne en  
hedendaagse Kunst, RCE

**Samuel Saelemakers** (sinds 2023)  
Curator collectie kunst in de stad,  
Middelheimmuseum

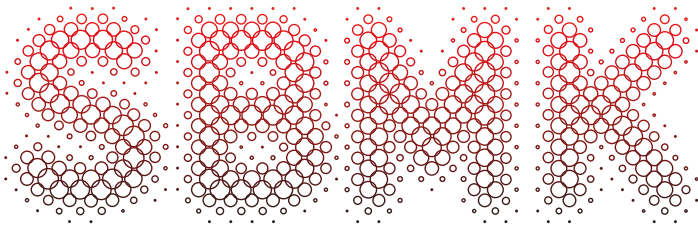
**Sanneke Stigter** (sinds 2004)  
Universitair docent en onderzoeker  
restauratie hedendaagse kunst,  
Universiteit van Amsterdam

**Marije Verduijn** (sinds 2014)  
Hoofd collectiebeheer Centraal  
Museum Utrecht

**Gaby Wijers** (sinds 2008)  
Directeur LI-MA

**Cindy Zalm** (sinds 2023)  
Hoofd realisatie Wereldmuseum





voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

## jaarrekening 2023

### Algemene gegevens

#### NAAM EN OPRICHTING

Stichting Behoud Moderne Kunst is opgericht op 21 juli 1995.

#### KAMER VAN KOOPHANDEL

ingeschreven onder nummer 41215189 te Amsterdam.

#### GRONDSLAG EN DOEL

De SBMK is een samenwerkingsverband tussen Nederlandse musea en verwante instellingen met collecties moderne en hedendaagse kunst, vertegenwoordigd door conservatoren, onderzoekers en restauratoren. De SBMK speelt nationaal en internationaal een actieve rol op het gebied van beheer, behoud, documentatie, presentatie en restauratie van moderne en hedendaagse kunst.

Het doel van de stichting luidt:

- bevordering van theorievorming, discussie en onderzoek om de deskundigheid van (Nederlandse) professionals te vergroten;
- initiatie en organisatie van onderzoeksprojecten, themadagen en symposia;
- nauwe betrokkenheid bij het onderhouden van een internationaal kennis- en informatienetwerk voor uitwisseling van expertise over het behoud van moderne kunst in de breedst mogelijke zin;
- het bevorderen van deskundigheid en opleiding van (aankomende) Nederlandse restauratoren.

#### BESTUUR

**De heer B. Rutten**, voorzitter bestuur (sinds juni 2023)

**Mevrouw A. Meuleman** penningmeester (sinds 2020)

**Mevrouw A. Spiegeler** secretaris (sinds juli 2023)

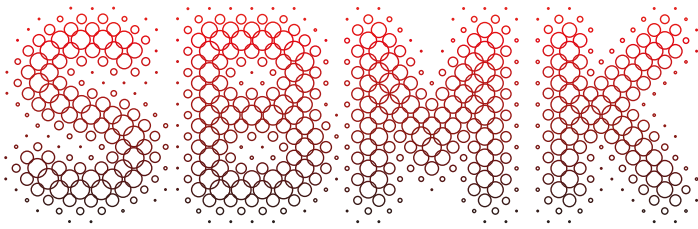
**De heer M. van Bommel** (sinds 2015)

**Mevrouw A. Bülow** (sinds 2023)

**Mevrouw H. Vandamme** (sinds 2019)

**Mevrouw N. Delissen**, voorzitter stuurgroep (sinds 2019)

Het bestuur van de stichting komt in aanmerking voor een vrijwilligers vergoeding van € 1.900 per persoon. Alle bestuursleden zien hier echter vanaf en kiezen ervoor deze vergoeding terug te schenken aan de stichting.



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

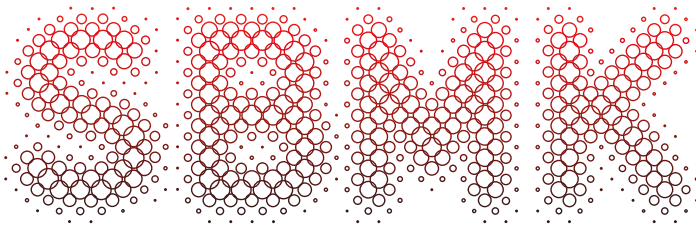
beleid

organisatie

jaarrekening 2023

### Balans per 31 december 2023

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<b>ACTIVA</b>		
<b>Vorderingen</b>		
Handelsdebiteuren	3.560	8.051
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10.686	8.843
Overlopende activa	90.386	588
	<hr/>	<hr/>
	104.632	17.482
Liquide middelen	157.352	282.340
	<hr/>	<hr/>
<b>Balanstotaal</b>	<b>261.984</b>	<b>299.822</b>
<b>PASSIVA</b>		
<b>Eigen vermogen</b>		
Algemene reserve	168.336	131.593
Bestemmingsreserve project Fotografie	1.561	110.910
	<hr/>	<hr/>
	169.897	242.503
<b>Kortlopende schulden</b>		
Crediteuren	64.875	36.732
Overlopende passiva	27.212	20.587
	<hr/>	<hr/>
	92.087	57.319
	<hr/>	<hr/>
<b>Balanstotaal</b>	<b>261.984</b>	<b>299.822</b>



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

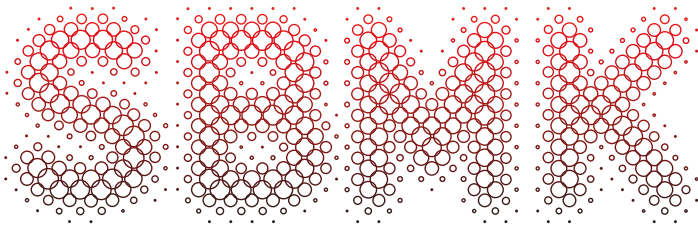
organisatie

jaarrekening 2023

### Staat van baten en lasten over 2023

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Baten als tegenprestatie voor leveringen	28.046	11.000	37.030
Bijdragen musea en instellingen	74.562	76.000	73.827
Giften en baten uit fondsenwerving	130.643	158.500	102.643
Overige baten	1.528	3.500	7.756
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	234.779	249.000	221.256
<b>Overige lasten</b>			
Activiteitenlasten	260.213	169.600	222.128
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<b>Bruto exploitatieresultaat</b>	<b>-25.434</b>	<b>79.400</b>	<b>-872</b>
Verkoopkosten	6.423	3.500	3.911
Kantoorkosten	1.504	2.050	1.036
Algemene kosten	39.952	35.500	44.618
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<b>Beheerslasten</b>	<b>47.879</b>	<b>41.050</b>	<b>49.565</b>
<b>Exploitatieresultaat</b>	<b>-73.313</b>	<b>38.350</b>	<b>-50.437</b>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	974	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-267	-600	-1.449
Som der financiële baten en lasten	707	-600	-1.449
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<b>Resultaat</b>	<b>-72.606</b>	<b>37.750</b>	<b>-51.886</b>
<b>Bestemming resultaat</b>			
Stichtingskapitaal	36.743	37.750	24.855
Bestemmingsreserve project Fotografie	-109.349	-	-76.741
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	<b>-72.606</b>	<b>37.750</b>	<b>-51.886</b>





voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

## Toelichting op de jaarrekening

### EIGEN VERMOGEN

#### Vrij besteedbaar vermogen

Het vrij besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de stichting is opgericht.

#### Vastgelegd vermogen

Het vastgelegd vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan. Als deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

### KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen nominale waarde. Daarbij dient een zakelijke rente in aanmerking te worden genomen.

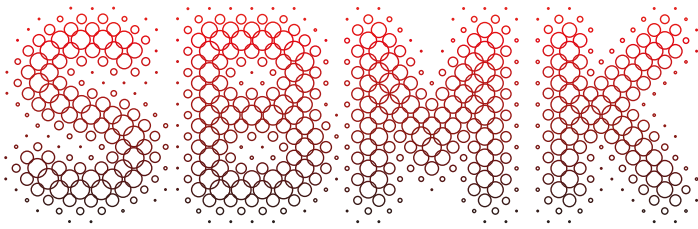
## Grondslagen voor bepaling van het resultaat

### ALGEMEEN

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd

### BATEN

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten. Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

## OPBRENGSTVERANTWOORDING

### Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

### Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

### Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

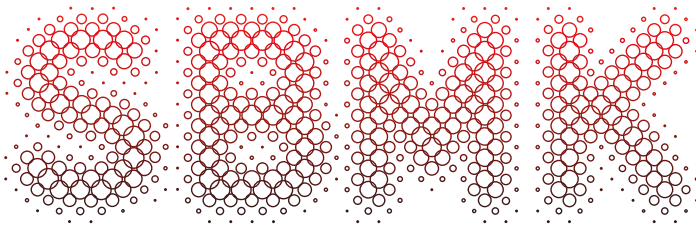
## KOSTEN

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

## FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

### Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

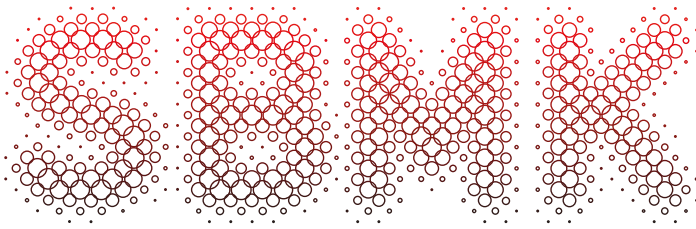
organisatie

jaarrekening 2023

### Toelichting op de balans

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<b>ACTIVA</b>		
<b>VLOTTENDE ACTIVA</b>		
<b>Vorderingen</b>		
<b>Handelsdebiteuren</b>		
Debiteuren	3.560	8.051
Een voorziening voor oninbare debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.		
<b>Belastingen en premies sociale verzekeringen</b>		
Omzetbelasting laatste periode	10.686	6.053
Omzetbelasting suppletie voorgaande jaren	–	2.790
	<u>10.686</u>	<u>8.843</u>
<b>Overlopende activa</b>		
Te ontvangen subsidies project Fotografie	90.000	–
Vooruitbetaalde kosten	–	588
Rente spaarrekening	386	–
	<u>90.386</u>	<u>588</u>
<b>Liquide middelen</b>		
ABN AMRO Bestuurrekening		
NL26 ABNA 0897 8400 46	51.764	177.340
ABN AMRO Spaarrekening		
NL73 ABNA 0805 3569 75	105.588	105.000
	<u>157.352</u>	<u>282.340</u>





voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

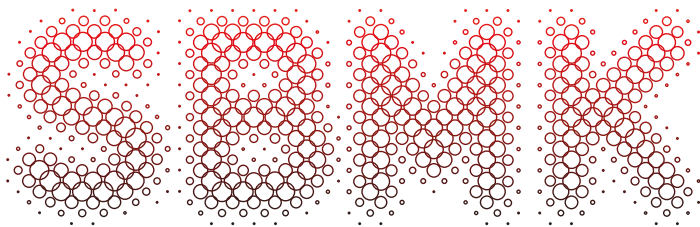
beleid

organisatie

**jaarrekening 2023**

### Toelichting op de balans

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<b>PASSIVA</b>		
<b>EIGEN VERMOGEN</b>		
<b>Vrij besteedbaar vermogen</b>		
<b>Overige reserves</b>		
Stand per 1 januari	131.593	106.738
Bestemming resultaat boekjaar	36.743	24.855
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<b>168.336</b>	<b>131.593</b>
<b>Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2023</b>		
Voor de verwerking van het saldo over het boekjaar 2023 wordt verwezen naar de staat van baten en lasten.		
<b>Vastgelegd vermogen</b>		
<b>BESTEMMINGSRESERVE</b>		
Stand per 1 januari	110.910	187.651
Bestemming resultaat boekjaar	-109.349	-76.741
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<b>1.561</b>	<b>110.910</b>
Het project Fotografie (collectiekennis 2.0) loopt van oktober 2021 t/m januari 2024 en heeft een totale werkbegroting (uitgaven) van € 524.500. Het begrote tekort bij aanvang van het project was € 32.000. Door extra middelen uit subsidie en overige inkomsten blijft het tekort beperkt tot een bedrag van € 7.100.		
<b>KORTLOPENDE SCHULDEN</b>		
Handelscrediteuren	64.875	36.732
<b>OVERLOPENDE PASSIVA</b>		
Vooruitontvangen subsidie project ORPI20	–	15.643
Accountantskosten	8.550	–
Kosten project Fotografie december	12.581	85
Coördinatie en inhuur INCCA december	6.081	4.859
	<hr/>	<hr/>
	<b>27.212</b>	<b>20.587</b>



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

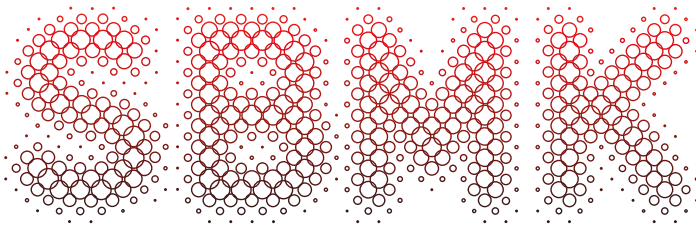
beleid

organisatie

jaarrekening 2023

### Toelichting op de staat van baten en lasten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
<b>Baten als tegenprestatie voor leveringen</b>			
Deelname workshops project Fotografie	–	–	8.750
Verkoop sample sets project Fotografie	3.500	–	12.611
RCE overige gelden E20E project Fotografie	6.785	7.000	–
Deelname fotoprojectdagen project Fotografie	3.790	4.000	–
INCCA (RCE)	13.971	–	15.669
	<b>28.046</b>	<b>11.000</b>	<b>37.030</b>
Bijdrage Musea en Instellingen	74.562	76.000	73.827
<b>Giften en baten uit fondsenwerving</b>			
Subsidie project Fotografie	115.000	142.500	87.000
Subsidie project ORPI20	15.643	16.000	15.643
	<b>130.643</b>	<b>158.500</b>	<b>102.643</b>
<b>Overige baten</b>			
Introductiedag	930	500	–
SBMK dag	–	2.500	6.456
Kennisborging	598	500	1.300
	<b>1.528</b>	<b>3.500</b>	<b>7.756</b>
<b>Overige lasten</b>			
Project Fotografie	238.424	152.600	185.102
Kennisborging	1.489	2.000	2.779
Project ORPI20	5.516	14.000	18.051
Ondersteuning tbv INCCA	14.784	–	12.320
Conserveringscafé	–	1.000	–
Summit + SBMK dag + opening up	–	–	3.876
	<b>260.213</b>	<b>169.600</b>	<b>222.128</b>
<b>Verkoopkosten</b>			
Reclame- en advertentiekosten	3.105	1.000	3.911
Representatiekosten	826	–	–
Reis- en verblijfkosten	2.492	2.500	–
	<b>6.423</b>	<b>3.500</b>	<b>3.911</b>



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

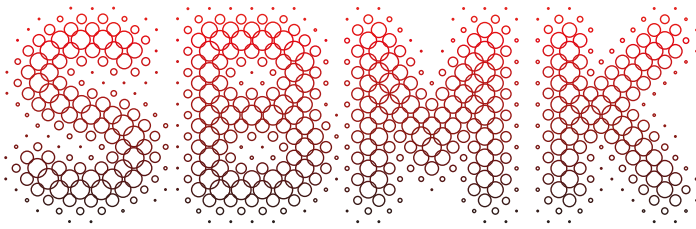
jaarrekening 2023

### Toelichting op de staat van baten en lasten (vervolg)

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
<b>Kantoorkosten</b>			
Telecommunicatie	332	500	368
Kosten automatisering	784	1.550	668
Contributies en abonnementen	388	–	–
	<b>1.504</b>	<b>2.050</b>	<b>1.036</b>
<b>Algemene kosten</b>			
Accountantskosten	4.530	5.00	5.500
Administratiekosten	340	–	–
Coördinatie	34.467	29.000	37.933
Zakelijke verzekeringen	615	650	–
Overige algemene kosten	–	850	1.185
	<b>39.952</b>	<b>35.500</b>	<b>44.618</b>
<b>Financiële baten en lasten</b>			
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Rentebate rekening courant banken	974	–	–
Rentelasten en soortgelijke kosten			
Bankkosten en provisie	272	600	1.449
Rentelast fiscus	-5	–	–
	<b>267</b>	<b>600</b>	<b>1.449</b>

### Specificatie project Fotografie

	31-12-2023 €	31-12-2022 €
<b>Baten beschikbaar</b>		
Subsidie	115.000	87.000
Deelname workshops	-	8.750
Verkoop sample sets	3.500	12.611
RCE overige gelden E20E	6.785	-
Deelname fotoprojectdagen	3.790	-
	<b>129.075</b>	<b>108.361</b>
<b>Bestedingen</b>		
Projectleider	30.639	34.297
Op te leiden fotospecialisten	56.393	58.477
Opleider en onderzoeker	120.000	60.000
Ontwerp datastructuur/inrichten website	16.783	27.187
Afsluitend symposium	3.920	-
Overige kosten	10.689	5.141
	<b>238.424</b>	<b>185.102</b>



voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

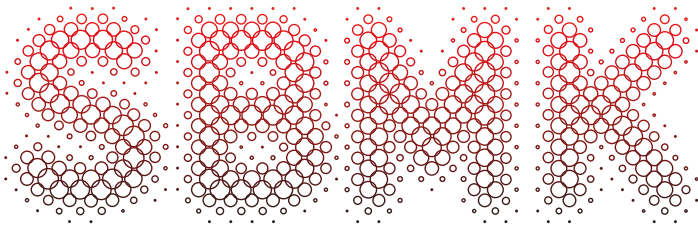
organisatie

jaarrekening 2023

### Specificatie project Fotografie

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<b>Baten beschikbaar</b>		
Subsidie	115.000	87.000
Deelname workshops	-	8.750
Verkoop sample sets	3.500	12.611
RCE overige gelden E20E	6.785	-
Deelname fotoprojectdagen	3.790	-
	<u>129.075</u>	<u>108.361</u>
<b>Bestedingen</b>		
Projectleider	30.639	34.297
Op te leiden fotospecialisten	56.393	58.477
Opleider en onderzoeker	120.000	60.000
Ontwerp datastructuur/inrichten website	16.783	27.187
Afsluitend symposium	3.920	-
Overige kosten	10.689	5.141
	<u>238.424</u>	<u>185.102</u>





voorwoord

projecten & activiteiten

SBMK-netwerk

beleid

organisatie

jaarrekening 2023

### Ondertekening van de jaarrekening 2023

De jaarrekening is voor akkoord ondertekend door de bestuursleden op 28 juni 2024.